

פרוטוקול

ישיבת ועדת נהלים 2022 מס' 22/1, ישיבת זום

יום שני, א' אייר תשפ"ב, 02/05/2022

חברים:

חיים מנחם - יו"ר הוועדה (נכח בזום), גדי פרל - יו"ר עמית
רועי אלקבץ (נכח בזום); רונית בויטנר (נכחה בזום); בת שבע שוורץ (נכחה בזום); אלירן שמואל-חי (נכח בזום)

חסרים:

דויד בן ציון

משתתפים:

מנכ"ל: אמנון בן עמי

רן ברבון; הדר טויטו גולן; עו"ד אביתר יצחק הלוי; עו"ד שולי וייס; עו"ד שושי טרגין (מ"מ יועמ"ש); אלי כהן (מזכיר החברה); אילה כהן; גלי סיטון (מזכירת הוועדה); עו"ד סער פאוקר

סדר יום:

1. פתיחת פעילות הוועדה
2. קביעת מועדי הישיבות הקרובות
3. הטיפול בדו"ח רשם ההקדשות ותוכנית תיקון הליקויים

תמצית דיון והחלטות:

1. פתיחת פעילות הוועדה

עיקרי הדיון:

יו"ר הוועדה, חיים מנחם, פתח את הישיבה בדבר תורה לרגל ראש חודש אייר.

2. קביעת מועדי הישיבות הקרובות

עיקרי הדיון:

יו"ר הוועדה ציין כי מועדי הישיבות יקבעו מראש. יו"ר עמית של הוועדה, גדי פרל, ציין כי הישיבה הבאה תתכנס ביום 26.5.22 והסכים להצעתו של סגן היו"ר אלירן שמואל חי, לקיים ישיבה אחת לשבועיים כדי שניתן יהיה לעמוד במשימות הוועדה. המועדים יפורסמו בהמשך.

3. הטיפול בדו"ח רשם ההקדשות ותוכנית תיקון הליקויים

עיקרי הדיון:

גדי פרל פירט כיצד הוא ויו"ר הוועדה רואים את המטרות של הוועדה. אחת המטרות היא ליווי וסיוע לתיקון הליקויים שהוזכרו בדוח רשם ההקדשות. הוועדה עומדת לרשות גורמי המקצוע לפעול ביחד, בכל הקשור לדירקטוריון. המטרה השנייה היא הגברת שקיפות פעולות הדירקטוריון וועדותיו כחלק מהחובות של קק"ל כמוסד לאומי וכחל"צ ולטובת הציבור. השלישית – הגברת האפקטיביות של הדירקטוריון וועדותיו על מנת שיוכל לקיים באופן מיטבי את חובותיו על פי חוק, תוך התאמת ומיסוד הפעולות כדי לוודא שהדירקטוריון מתווה מדיניות, מפקח ומסייע לגורמי המקצוע לעשות את עבודתם, וכן התאמה של הנהלים הקיימים כדי שיוכלו למקד את הדירקטוריון בקביעת מדיניות ואת יכולתו לפקח ולסייע במידת הצורך לגורמי המקצוע בארגון. הבחנה חשובה זו משקפת את חוק החברות כך שמצד אחד יש לוודא שהדירקטוריון מתווה את המדיניות אך עם המעבר לביצוע, רק גורמי המקצוע יפעלו, ורק אם יצטרכו הכוונה או אישור יחזרו לדירקטוריון.

המנכ"ל שאל מה תפקידה של ועדת ההנהלה. גדי השיב כי אחת מהעבודות החשובות שייעשו בוועדה היא האבחנה הזו ועל כך ידווח לדירקטוריון. המנכ"ל הוסיף כי אחת הציפיות החשובות שלו מהוועדה ואשר ניתן לעשות באמצעות הנהלים, היא הגדרת קווי אחריות. חידוד הקו בין ועדת ההנהלה לוועדות האחרות. המנכ"ל הוסיף כי לטעמו חלק מהסמכויות של הוועדות הדירקטוריוניות נשלל והועבר לוועדת ההנהלה. ועדת ההנהלה היא גוף ביניים שנוטה לעתים להתערב בביצוע, ולעתים לוקח מסמכויות הוועדות. לא ברור מה הם קווי התייחסות בין ועדת ההנהלה לוועדות הדירקטוריונית ובין ועדת ההנהלה לדרג המקצועי, מבקש מהוועדה לעשות סדר בנושא. גדי פרל השיב שזה יקרה. אך כפי שהיה רוצה, יש לעבוד באופן מסודר, לעשות מיפוי וכו'.

גדי ציין כי דוח רשם ההקדשות פורסם לפני מספר חודשים ובו ליקויים במספר נושאים. גדי ביקש הסבר בנוגע לר"ח המלווה, ציין כי ראה את ההערות של הלשכה המשפטית לטיטת דוח תיקון הליקויים וביקש מעו"ד שושי טרגין להסביר את הדברים.

עו"ד שושי טרגין ציינה כי תוכנית תיקון הליקויים התקבלה יחד עם בקשה לקבלת תגובת קק"ל עד ליום 1.5.22. בתאום עם המנכ"ל ויו"ר הוועדה, קק"ל פנתה וביקשה אורכה ואכן התקבלה אורכה של 3 שבועות, עד ליום 22.5.22. עו"ד טרגין הציגה את עו"ד שולי וייס ממשרד עו"ד בוגט קידר (בעברם, בין השאר, רשמי עמותות והקדשות). ההתקשרות עם המשרד בוצעה מיד לאחר קבלת טיוטת הדו"ח בסוף שנת 2017. עו"ד טרגין פירטה בנוגע לצוות שהוקם לטיפול בדוחות הביקורת. גם הדירקטוריון מינה צוות שהורכב מעו"ד עמירם בוגט, ר"ח יהודה בר לב והשופט בדימוס ספי אילון, היועץ המשפטי לדירקטוריון קק"ל דאז. הדירקטוריון ביקש מהצוות להכין תוכנית לתיקון הליקויים, התוכנית הוגשה ביחד עם התגובה לדוח ועד היום למעשה לא התקבלה התייחסות הרשמת להצעה, ניתן לשער שמה שלא נמצא בתוכנית הנוכחית לא אומץ על ידי הרשמת. עו"ד טרגין ביקשה מעו"ד שולי וייס להתייחס לתגובה של קק"ל ולציין כיצד הוא רואה את התהליך ומה ניתן לצפות מהגורם המלווה.

עו"ד שולי וייס הציג את ניסיונו בליווי ביקורת עומק. ציין כי זוהי פעם ראשונה שרשות התאגידים עורכת ביקורת בגוף בסדר גודל כמו קק"ל. בדוח ביקורת העומק ניתן לראות שאין קשר בין הטיוטה שהוגשה לבין הדוח הסופי, רוב הדברים החמורים התגלו כלא נכונים, ומקצתם תוקן. באשר להליך, ציין כי במרבית המקרים הליך תיקון הליקויים הוא ההליך המקובל והמועדף על רשם ההקדשות. עוד עמד על ההבדלים בין חשב מלווה לבין גורם מלווה. חשב מלווה מוגדר בחוק כמי שנכנס חלקית בנעלי מוסדות התאגיד, מבצע פעולות בשם תאגיד עצמו. במקרה זה מדובר על גורם מלווה שמטרתו לסייע בידי הגופים.

המנכ"ל שאל מה המשמעות בעבודה היומיומית של הארגון. יו"ר הוועדה, חיים מנחם, שאל האם הגורם המלווה הוא בעל סמכות כך שיוכל לעצור פעילות או שהוא רק מלווה/יועץ. עו"ד וייס השיב כי הגורם המלווה מפקח על ביצוע תוכנית הליקויים כפי שהחברה תחתום עליה מרצונה כההליך מוסכם, והיא תהיה מחויבת לה. בסוף תקופת הליווי או אם יש צורך אף במהלכה, הוא כותב דוח מה היה בתקופת הליווי, האם בוצעה תוך שת"פ, במידה וכן התהליך מסתיים. היה ולא, יש בידו של הגורם המלווה כלים כמו הגשת בקשת פירוק לבית משפט, ביקורת חוזרת ועוד. יש להגיע למצב שבו הגורם המלווה, באמצע ובסוף תקופת הליווי יגיש דוח שאומר שהדברים מתבצעים ומה שדורש תיקון טופל, מילת המפתח היא שיתוף פעולה בין התאגיד לבין הגורם המלווה.

המנכ"ל שאל האם נהוג שמי שכתב את דוח ביקורת העומק, הוא גם הגורם המלווה. עו"ד שולי וייס השיב כי זה לא סטנדרטי, אך גם לא תקדימי. בשל המורכבות של קק"ל, השיקול של הרשם היה למנוע את הצורך בהליך למידה ארוך. המנכ"ל שאל האם נכון יהיה לבקש ליווי של גורם אובייקטיבי יותר שלא היה שותף להמלצת פירוק קק"ל. עו"ד שולי וייס השיב כי להערכתו, גם לבדק יהיה רצון לסיים את הליווי תוך שיתוף פעולה ולסיים את התיק כנדרש.

גדי פרל ציין כי יש נושאים שאינם מופיעים בדוח עצמו אך מופיעים בתוכנית תיקון הליקויים. הרשמת שומרת לעצמה, ולא לגורם המלווה, סמכות לאשר נושאים כמו שומרי סף וכו'.

עו"ד סער פאוקר הוסיף וציין את הרקע לדברים: הביקורת החלה בשנת 2016. בתחילת הדרך, התחושה בקק"ל הייתה שמדובר בביקורת עניינית. בשלב מסוים, לקראת סוף 2017, הובן שהדברים השתנו כי הבודק התבסס על מידע לא נכון (שמות של אנשים לא קיימים, הסתמכות על מסמכים קטועים וכו')

שקיבל מגורמים שונים, ממצאים שאח"כ הוסרו ברובם מהדוח. התקיים מאבק משפטי עם הרשם במטרה לקבל את החומרים שעליהם נסמכה הביקורת. לבסוף רוב המסמכים התקבלו ובערעור לבית המשפט העליון, התחייבו שתועבר לתגובה טיוטה שנייה. הטיוטה השנייה הגיעה באוגוסט 2020 ובה חצי מהנושאים שהיו בטיוטה הראשונה הוסרו, אך נוספה הטענה שלא הייתה בטיוטה הראשונה, שבק"ל הדירקטורים נבחרים על פי מפתח סיעתי ויש לשנות את דרך מינוי הדירקטורים. לכך השיבה קק"ל שיש פסיקה מפורשת של ביהמ"ש העליון, שאוכפת הסכם קואליציוני במוסדות הלאומיים, ושרק חקיקה של הכנסת יכולה לגבור על הלכה פסוקה של בית המשפט העליון, כל עוד לא שונתה.

עו"ד שולי וייס ביקש להתייחס לשאלה בנוגע לגבולות הסמכות בתוכנית תיקון הליקויים והחפיפה לדוח הביקורת: אין בהכרח הלימה בין ביקורת העומק לבין תוכנית לתיקון הליקויים. הרשם יכול להצביע על צורך לחיזוק נושא מסוים גם אם לא עלה במסגרת ביקורת עומק. יש נושאים שבהם ניתן לטעון כי הרשם חרג מסמכותו, כמו למשל תקינת עובדים. יש הסכמים קיבוציים ולא ניתן להתערב בכך. יש נושאים שבגוף מורכב וייחודי כמו קק"ל יש צורך בשומרי סף חזקים יותר מאשר בארגון אחר.

גדי פרל הוסיף כי לא נמצאה נקודת הסתמכות באשר לפעילות לא ראויה של שומרי הסף, וגם דוח ביקורת העומק לא טוען את זה. מצד שני, בקשתו של הרשם לאשר מראש כול נוהל אינה מקובלת. הוועדה אינה רואה לנכון מתן אפשרות לרשם להיות אינסטנציה מאשרת, אלא לשמר את הריבונות של הדירקטוריון ולאפשר לו לפעול. גורמי המקצוע מתבקשים להקפיד ולציין שדעת הדירקטוריון אינה נוחה לאשר התערבות מסוג זה. הוועדה כמובן מסכימה ששומרי הסף צריכים להיות מסוגלים לעמוד על דעתם המקצועית בכל רגע.

יו"ר הוועדה חיים מנחם חזר והדגיש כי הגורם המלווה הוא זה שגם כתב את ממצאי הביקורת ולטעמו זה פסול. עו"ד אביתר יצחק הלוי ציין כי לטעמו זה יתרון משום שהטיטות שהשתנו במהלך הדרך, מניח שיהיה זהיר יותר. חיים מנחם ציין שברגע שהבודק המליץ על פירוק, הוא יבקש להצדיק את ההמלצה. גדי פרל ציין כי שיש להשאיר את הנושא כנקודה לדיון בישיבה הבאה.

סגן היו"ר אליהו שמואל חי שאל בנוגע לסעיף 6א' בתוכנית הליקויים שמעניק סמכויות לדירקטוריון ואילו גורמי המקצוע העירו הערה שמקטינה את סמכות הדירקטוריון. עו"ד שושי טרגין השיבה כי במסגרת התוכנית לתיקון הליקויים הכוונה היא לפקח על יישום תוכנית תיקון הליקויים שהוגשה גם במסגרת דוח מבקר המדינה. במהלך התקופה שבה התמודדה קק"ל עם טיוטת הדוח של הרשם, במקביל התמודדה גם עם דוח מבקר המדינה שביקש לפקח על יישום תוכנית הליקויים שקק"ל הגישה. קק"ל ביקשה לאפשר לארגון פרק זמן ולא לבחון אותו מיידית, אך המבקר ביקש לעשות זאת מיידית. קק"ל ציינה כי במקביל ישנה גם טיוטת דוח הרשם. קק"ל עודכנה שחלק מהנושאים יבדקו על ידי המבקר וחלק על ידי הרשם ולא תהיה כפילות. בפועל כאשר מבקר המדינה החדש נכנס לתפקידו הבדיקה הופסקה. אך במסגרת התוכנית הנוכחית, מה שהיה אצל מבקר המדינה עבר כעת לרשם ולכן הרשם לכאורה יבדוק את הנושאים שמקבלים ביטוי במסגרת דוח מבקר המדינה והראייה לכך היא הטענה בדבר מעורבות היתר של הדירקטורים. במסגרת תוכנית תיקון הליקויים של ביקורת המדינה קק"ל עשתה הפרדה בין הדרג הנבחר לדרג המקצועי. לכן מה שבסמכות הדירקטוריון להתוות מדיניות על פי חוק - אין מחלוקת, ומה שלא, יהיה בסמכות הדרג המקצועי כלקח מתוך דוח מבקר המדינה.

המנכ"ל ציין כי בדירקטוריון ישנן אמירות בדבר מינהל תקין והפרדה בין דרג מקצועי, אך יש תחושה שלא תמיד מתכוונים לכך ויש מחלוקת בנוגע לרצון של הדירקטוריון להיות מעורב יותר. הדרג המקצועי יעמוד על מניעת התערבותם של דירקטורים בביצוע. אם אכן יש הפרדה ברורה בין הדירקטוריון לביצוע, אין מחלוקת. עוד הוסיף כי אם קק"ל חפצת חיים עליה להתרחק ממתן חסויות. החסויות הביאו לפגיעה אנושה בשמה של קק"ל והאמירה שאין חסויות היא חשובה.

גדי פרל ציין כי הדירקטוריון יתערב כאשר המדיניות שנקבעת אינה מיושמת. לטעמו ניתן לנסח את ההערה כך שהדירקטוריון אינו עוסק בכל חלוקה נקודתית של כספים. גדי פרל הוסיף באשר לזהות הגורם המלווה (מי שהיה הבודק בביקורת העומק) וציין כי אפשר לשאול את הרשמת, כיצד היא רואה את הדברים וכיצד תוודא את האפקטיביות של הבדיקה. מציע להעביר מסר שקק"ל "לא שקטה" עם הנושא הזה, בין היתר משום שהבודק קבע בטיטות הקודמות ממצאים רבים שבסופו של דבר נמחקו לאחר בחינת תגובות החברה.

המנכ"ל העלה את האפשרות לשוחח עם הרשמת בנוגע לחשש שהובע בדירקטוריון בדבר אפשרות של דעה מוקדמת מצד הבודק במסגרת הביקורת עצמה, כדאי שהרשמת תהיה ערה לכך. עו"ד שולי וייס השיב כי השיקול היה שיקול בדבר הצורך בלמידת הארגון. גדי פרל ציין כי אין מקום להתערב, הציע שגורמי המקצוע יביעו את החשש. סגן היו"ר רועי אלקבץ ציין כי לא יכול להיות מצב שהרשמת תנהל את קק"ל. עם זאת יש מורכבות בין הגורם המלווה לבין יישום התוכנית לתיקון הליקויים. ממליץ שלא לקבל החלטה, לקיים התייעצות פנימית עם המנכ"ל והדרג המקצועי. יש ללמוד זאת לעומק בשל הרגישות. גדי פרל ציין כי לא תצא החלטה מפורשת מהוועדה.

רועי אלקבץ הוסיף כי לטעמו המצב שבו דירקטוריון הוא סוג של חותמת גומי הוא חמור מאוד. דרג מקצועי צריך להיות עירני לכך שיש גם מתווי מדיניות. יש להגיע למצב תקין שבו הדירקטוריון קובע מדיניות והדרג המקצועי מממש את המדיניות בהובלת המנכ"ל והדירקטוריון מפקח. האינטרס הוא ליצור עבודה מאוזנת, נכונה ומידתית על פי החוק. לטעמו יש ניסיון מצד הרשם להיכנס במידה רבה לניהול קק"ל, אין זה נכון ויש למצוא את דרך הביניים.

גדי פרל סיכם :

1. הוועדה הביעה את הדאגה לגבי זהות הגורם המלווה, גורמי המקצוע יבדקו את הנושא ויעדכנו.
2. הוועדה ביקשה כי בסעיפים הקשורים לנושאי המשרה ולביקורת, היות ואין קשר סיבתי, מבקשים שלא יפגע חופש הפעולה של קק"ל.
3. הוועדה תעסוק גם בנוהל בניית התקציב. אלי כהן ציין כי נוהל בניית התקציב הועבר על ידי הדירקטוריון לדיון בוועדת הכספים. גדי פרל השיב כי הוועדה תפעל בשיתוף פעולה עם ועדת הכספים.
4. גדי פרל ביקש מגורמי המקצוע לבצע את התיקונים במסמך טיוטת תיקון הליקויים ולהחזירו מתוקן להערות חברי הוועדה. כל עוד לא תהיינה הערות נוספות ניתן יהיה להתקדם ולהעביר את ההערות לרשם. בשלב זה מדובר על העברת הערות ולא על חתימה.

כותבת/ הפרוטוקול: גלי סיטון